

ЕВОЛЮЦІЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПАРАДИГМИ ОБЛІКУ

Анотація. Здійснено спробу впорядкованого типологічного опису поширених у вітчизняній і зарубіжній методології традиційних і сучасних парадигм бухгалтерського обліку. Виділено основні критерії наукових конструкцій до формування парадигми бухгалтерського обліку. Визначено ключові чинники впливу на формування парадигми обліку. Запропоновано виокремлювати традиційні (фінансова, податкова, статистична) й інноваційні (управлінська, соціальна, екологічна, інтегрована) види звітності підприємства з метою забезпечення інформаційних запитів широкого кола користувачів. Дістало подальшого розвитку узгодження видів звітності і парадигми бухгалтерського обліку з урахуванням інформаційних потреб і очікувань зацікавлених сторін і посилення соціальної відповідальності сучасного підприємства.

Ключові слова: парадигма обліку, звітність підприємства, користувачі звітності, еволюція інформаційних потреб.

Abstract. Attempt is made to describe the orderly typological common in domestic and foreign methodologies of traditional and modern accounting paradigms. Criteria identified as major scientific structures forming the accounting paradigm. Factors identified as key to influence the formation of the accounting paradigm. It is proposed to allocate traditional (financial, tax, statistical) and innovation (managerial, social, environmental, integrated) types of enterprise reporting systems to provide the information requests of a wide range of users. Was further developed matching types of reporting and accounting paradigm based on the information needs and expectations of stakeholders and strengthening of the social responsibility of the modern enterprise.

Keywords: accounting paradigm, enterprise reporting, users reporting the evolution of information needs.

Вступ. В сучасних умовах трансформації національної економіки, що характеризуються динамічністю, нестабільністю та невизначеністю зовнішнього середовища для забезпечення інформаційних потреб широкого кола користувачів і посилення соціальної відповідальності сучасного підприємства пріоритетним напрямом стає перегляд теоретичних і методологічних засад бухгалтерського обліку як цілісної системи знань про результати функціонування суб'єкта господарювання. Актуального значення набуває, вивчення сучасного стану розвитку обліку, перегляд, активний пошук та узагальнення даних про інноваційні підходи до розкриття інформації,

обґрунтування взаємозв'язку між парадигмами обліку і звітністю підприємства, оскільки це впливає на якість ухваленого економічного рішення.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Опрацювання наукових, науково-методичних і спеціальних прикладних видань щодо проблематики формування облікових парадигм дозволило встановити: (1) беззаперечність впливу теорій управління / менеджменту на змістове наповнення і якісні зміни системи бухгалтерського обліку з орієнтацією на майбутнє [1, с. 58-64; 2, с. 290-291]; (2) особливості становлення й еволюційні зміни і процеси трансформування парадигми бухгалтерського обліку за історичним аспектом [1, с. 46-54; 3, с. 331-347; 4, с. 195-197; 5, с. 453; 6, с. 150-158; 7, с. 67-70]; (3) еволюційний поступ моделі фінансової звітності [8, с. 64-70]; (4) формування інноваційних форм звітності підприємства [9, с. 14-16; 10, с. 80-83; 11, с. 77-78; 12, с. 170-180].

У зв'язку з цим основоположним напрямом наукового пошуку стає узгодження й встановлення відповідності парадигми обліку з сучасними запитами користувачів до оприлюднення інформації. Виникає об'єктивна необхідність формування новітніх форм звітності, які забезпечать додаткові вимоги різних груп користувачів щодо таксономії звітності підприємства з фокусуванням на економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності.

Метою статті є систематизація теоретичних і прикладних аспектів трансформації парадигми бухгалтерського обліку й обґрунтування особливостей звітності підприємства з урахуванням еволюційного поступу. Це зумовило необхідність вирішення наукових завдань: (1) на основі аналізу опублікованих праць дослідників виокремити традиційні й сучасні наукові парадигми обліку; (2) встановити зміну основних орієнтирів звітності підприємства з урахуванням інформаційних очікувань зацікавлених сторін; (3) обґрунтувати зв'язок звітності підприємства і парадигм обліку з орієнтацією на посилення забезпеченості інформаційних потреб користувачів звітності.

Результати дослідження. На успішність функціонування будь-якого суб'єкта господарювання чинить вплив система обліку, що забезпечує

зацікавлених осіб даними й достовірною за змістом і достатньою за обсягом інформацією для розроблення й ухвалення раціональних економічних рішень. Потребу вивчення еволюції підходів до змісту парадигми бухгалтерського обліку, встановлення закономірностей науки диктують нові вимоги до обліку як найважливішої функції управління. Поява парадигми розвитку бухгалтерського обліку базується саме на інформаційному забезпеченні актуальних і нагальних потреб в управлінні підприємством.

За результатами наукового інформаційного пошуку і застосування когнітивного методу узагальнено трактування терміну «парадигма». Так, в широкому значенні термін розуміється як «... система форм одного й того самого слова, ... приклад ..., що береться для доказу, порівняння ...» [13, с. 440]; з економічної позиції розглядається як «... науковий метод дослідження (в органічній єдності комплексу методологічних принципів, законів, засобів) та побудовану на їх основі цілісну економічну теорію (сукупність знань, поглядів, ідей), які сповідують члени наукового співтовариства, передусім провідні економісти з притаманними їм світоглядними цінностями, ідеалами і переконаннями впродовж певного часу ...» [14]. Визначальними складниками парадигми, які вказують на її особливості, можна виокремити: (1) мету і предмет; (2) теоретичні й методологічні засади; (3) передумови виникнення / появи; (4) відмінні критерії; (5) основну цінність в теоретичному і прикладному аспектах для подальшого розвитку науки.

В теорії розвитку бухгалтерського обліку і його періодизації виділяють традиційні п'ять парадигм бухгалтерського обліку [3, с. 330-337]: проста натуральна бухгалтерія; камеральна бухгалтерія; проста монетарна бухгалтерія; подвійна статична бухгалтерія; подвійна динамічна бухгалтерія. В табл.1 представлено порівняльну характеристику традиційних облікових парадигм.

Характеристика традиційних облікових парадигм

Парадигма	Мета обліку	Техніка обліку	Вимірник	Нові об'єкти обліку
Проста натуральна бухгалтерія	Контроль за збереженням цінностей і забезпечення швидкого отримання інформації	Простий підрахунок	Натуральний	Інвентарні рахунки й реєстрація облікових об'єктів
Камеральна бухгалтерія	Фіксація доходів і витрат	Простий підрахунок і подвійний запис	Натуральний і вартісний	Каса, бюджет (кошторисні або бюджетні асигнування)
Проста монетарна бухгалтерія	Облік майна, його стану та натурального руху	Простий запис	Вартісний	Результати використання майна господарства
Подвійна статична бухгалтерія	Облік майна	Подвійний запис	Вартісний	Майно підприємства, нематеріальні активи, зобов'язання, момент реалізації, дебіторська і кредиторська заборгованість, статутний капітал, амортизація
Подвійна динамічна бухгалтерія	Визначення ефективності комерційної діяльності	Прийом перманентної інвентаризації	Вартісний	

Джерело: узагальнено Ю.М. Щербак на основі [3, с. 330-337]

Результати аналізу й систематизації виявлених підходів до формування генезису парадигми бухгалтерського обліку дозволили виділити основні критерії, які застосовують вчені для своїх наукових конструкцій (досягнення людства, зміна економічних формацій, розвиток економічних відносин, розвиток вчень про контроль, удосконалення управління, еволюція облікових теорій). Це дало підставу теоретично встановити багатовекторну спрямованість сучасної наукової парадигми бухгалтерського обліку в Україні [15, с. 106-107]: парадигма глобального обліку – С.Ф. Голов [5, с. 453]; парадигма бухгалтерського обліку економіки гармонійного розвитку – В.М. Жук [6, с. 150-158]; парадигма синергетичної системи бухгалтерського обліку – С.А. Кузнецова [7, с. 67-70]; парадигма подвійної інформаційної динаміки – Н.М. Малюга [3, с. 340-347]; парадигма інтелектуалізації обліку – М.С. Пушкар [1, с. 46-54]; парадигма інтернаціонального обліку – М.М. Шигун [4, с. 195-197].

Кінцевим продуктом обліку є інформація, що презентується

користувачам у форматі звітності підприємства. Для задоволення інформаційних очікувань зацікавлених сторін у співпраці з будь-яким суб'єктом господарювання посилюються вимоги до інформаційної бази управління підприємством. У цьому контексті одним з ключових напрямів розвитку облікової методології є вивчення еволюції звітності підприємства в межах певної парадигми. Так, в період розвитку простої бухгалтерії відтворювалися факти господарського життя у тих одиницях вимірювання, в яких вони виникали. Це свідчать про не готовність системи обліку до виникнення ідеї формування бухгалтерської звітності.

В межах парадигми обліку «камеральна бухгалтерія» започатковується складання примітивних форм фінансової звітності і виникає необхідність встановлення звітного періоду. Так, історично першим видом звітності для розкриття результатів функціонування стає фінансова звітність підприємства. Сучасна фінансова звітність – це «... звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства ...» [16, ст. 1].

На етапі розвитку парадигми «подвійна динамічна бухгалтерія» фінансова звітність набуває сучасного формату відображення результатів господарської діяльності. Основною її метою стає визначення фінансового результату, що в свою чергу посилює інтерес податкових / фіскальних органів до інформації про обсяг і своєчасність сплати податків. Наявність таких інформаційних потреб викликає необхідність становлення другого традиційного виду звітності – податкової. Комплект сучасної вітчизняної податкової звітності (податкові декларації, розрахунки, звіти) містить такі дані: нараховану величину певних видів податків і зборів за конкретний податковий період; суми фактично сплачені або зараховані у зменшення до сплати певних видів податків і зборів протягом конкретного податкового періоду; суми певних видів податків і зборів, які підлягають до сплати (зобов'язання перед державним і місцевим бюджетами) або до повернення підприємству (компенсація з бюджетів) на певну дату.

Так, інформаційні запити держави, щодо бухгалтерського обліку,

сконцентровано на одержанні статистичної інформації про діяльність різних типів підприємств, яка міститься у статистичній звітності. Ще одним традиційним видом звітності підприємства можна вважати статистичну звітність, яка перебуває у постійному розвитку й вдосконаленні: покращується інформаційна наповненість існуючих державних статистичних спостережень, змінюється кількісний і якісний склад звітів. В Україні існують уніфіковані форми державного статистичного спостереження, перелік яких міститься у Загальнодержавному таблиці (переліку) форм державних статистичних спостережень для об'єднань, підприємств, організацій та установ України всіх форм власності. Щороку таблиць уточнюється і затверджується Державною службою статистики України.

Для ухвалення економічно обґрунтованих рішень користувачі звітності підприємства потребують докладної інформації (табл. 2).

Таблиця 2

Інформаційні запити різних груп користувачів звітності підприємства

Користувачі звітності	Інформаційні запити	Мета складання звітності
1	2	3
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ		
Внутрішні користувачі		Надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності і рух коштів підприємства
Власники	Прибутковість підприємства, участь у капіталі, визначення суми дивідендів	
Керівництво підприємства	Оцінка якості управління, регулювання діяльності підприємства	
Працівники підприємства	Стабільність підприємства, збереження робочих місць, оплата праці, пенсійне й соціальне забезпечення	
Зовнішні користувачі		
Інвестори (акціонери)	Захист прав акціонерів, якість управління, придбання, продаж та володіння цінними паперами	
Постачальники	Здатність підприємства своєчасно оплачувати рахунки і виконувати зобов'язання	
Кредитори	Своєчасність повернення кредитів, забезпечення зобов'язань підприємства, оцінка платоспроможності	
Покупці, замовники, інші дебітори	Стабільність партнера, здатність забезпечувати необхідними товарами, продукцією, роботами, послугами, фінансова стійкість	
Уряд та державні органи	Своєчасна сплата зобов'язань перед державою, показники для визначення національного доходу, розподіл ресурсів, формування макроекономічних показників	

1	2	3
ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ		
Контролюючі органи	Своєчасність, достовірність, повнота нарахування й сплати податків і зборів, а також інших стягнень	Розкриття інформації про зобов'язання перед державним і місцевим бюджетом
Органи стягнення		
Керівництво підприємства		
Власники й інвестори		
СТАТИСТИЧНА ЗВІТНІСТЬ		
Органи державної статистики	Обґрунтований аналіз розвитку національної економіки України в межах економічної, соціальної, демографічної та екологічної ситуації	Вивчення окремих процесів господарської діяльності підприємств для побудови макроекономічних показників
Органи державного і місцевого управління й самоврядування	Розроблення державної політики, характеристики тенденції розвитку національної, регіональної, місцевої економіки	
Громадські і політичні організації	Грунтовне обговорення суспільних проблем і розвитку громади	
Науково-дослідні й навчальні установи	Удосконалення методології статистичного спостереження з позиції щорічних і оперативних статистичних експрес-випусків для використання в наукових дослідженнях	

Джерело: узагальнено й адаптовано авторами на підставі [17, с. 435-436; 18, гл. 2; 19, с. 114; 20; 21, с. 311-324]

Перехід до сучасної парадигми бухгалтерського обліку, що передбачає появу нових видів бухгалтерської звітності, пов'язаний з інформаційними запитами різних груп користувачів. В сучасних умовах ведення бізнесу виникає питання про задоволення потреб в інформації зі звітності для посилення її контрольних і аналітичних можливостей. Огляд наукових публікацій вітчизняних дослідників дозволив зробити висновок про наявність інноваційних форм звітності, які розвиваються відповідно до сучасних концепцій управління суб'єктом господарювання:

– Управлінська звітність, яка містить облікові дані на запит визначеного користувача для обґрунтування кращої альтернативи варіантів управлінських рішень, забезпечуючи комунікативну взаємодію між керуючою і керованою

підсистемами системи підприємства. В залежності від організаційно-технологічних і економічних особливостей функціонування підприємства мета складання внутрішньої управлінської звітності може бути конкретизована через унікальну таксономію для конкретного завдання [8, с. 271-273];

– Соціальна звітність передбачає симбіоз фінансових і нефінансових показників в єдиній моделі з фокусуванням на забезпеченості своєчасного виконання зобов'язань перед стейкхолдерами. Таксономію соціальної звітності визначають SA 8000 «Social Accountability» і AA 1000 (Account Ability 1000) і її формування вимагає індивідуального підходу. Слід наголосити, що не існує однозначної позиції щодо загальної назви соціальної звітності. У світовій і вітчизняній практиці використовуються такі дефініції, як «соціальний звіт» (Social reporting), «звіт із корпоративної соціальної відповідальності» (Corporate Social Responsibility Reporting), «звіт із корпоративної відповідальності» (Corporate Responsibility Report), «звіт із прогресу» (Progress Report), «звіт зі сталого розвитку» (Sustainable Development Reporting) [9, с. 15; 10, с. 80-83];

– Екологічна звітність, появу якої зумовлено необхідністю переходу від прибутково відповідального бізнесу до екологічно відповідального з пріоритетністю показників оцінювання функціонування за такими аспектами: результати корпоративної екологічної політики, залучення персоналу до екологічних ініціатив, екологічної чистоти виробництва готової продукції та системи екологічного управління [11, с. 77-78; 22, с. 140-143];

– Інтегрована звітність, головна мета складання якої за «Integrated Reporting» [23] полягає у розкритті системної інформації, що надає можливість зовнішній зацікавленій стороні сформувати розуміння спроможності підприємства створювати додану вартість (цінність) у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективах через фінансовий, промисловий, інтелектуальний, людський, соціальний та природний капітали. Випускаючи інтегровані звіти, підприємства посилюють ділову репутацію, довіру і впевненість стейкхолдерів, а також законність своїх операцій [12, с. 174].

Новітні парадигми обліку, зокрема парадигма інтернаціонального обліку і

парадигма бухгалтерського обліку економіки гармонійного розвитку передбачають необхідність удосконалення звітності, а також розширення доповнень і пояснень відповідно до вимог інституціонального середовища.

Висновки. Отже, проведено теоретичне узагальнення науково-методичних підходів щодо генези парадигми бухгалтерського обліку і встановлення узгодженого зв'язку між парадигмами бухгалтерського обліку і відповідними видами звітності підприємства.

За результатами конструктивно-критичного аналізу опублікованих праць і виконаного авторського дослідження запропоновано класифікацію парадигм бухгалтерського обліку (традиційні / сучасні) й видів звітності підприємств (традиційні / інноваційні). Аргументована необхідність формування окрім традиційних видів звітності – інноваційні (управлінська, соціальна, екологічна, інтегрована звітність), які здатні в повному обсязі задовольнити динамічні, інколи, асиметричні вимоги користувачів інформації.

Визначено ключові чинники впливу на формування парадигми обліку (зміни історичного періоду з орієнтацією на трансформацію економічної моделі; інституціональні перетворення з фокусуванням на систему регулювання обліку і звітності; зміни управлінських концепції з встановленням переліку функцій і вимоги до деталізації бухгалтерської інформації). Доведено, що для посилення синергічного ефекту інформаційного забезпечення системи управління суб'єктом господарювання доцільно: визначати потреби користувачів, для задоволення яких розроблено конкретні форми звітності; враховувати сформульовані обмеження щодо розкриття облікової інформації у звітності; уточнювати вимоги до управлінської звітності з позиції виконання поставлених завдань і врахування інформаційних потреб користувачів; дотримуватися визначених принципів впровадження управлінських звітів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пушкар М.С. Створення інтелектуальної системи обліку : монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2007. 152 с.
2. Рета М.В. Становлення і розвиток парадигми бухгалтерського обліку. Бізнес Інформ. 2014. № 10. С. 287-293.
3. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи

- розвитку : монографія. Житомир: ЖДТУ, 2005. 548 с.
4. Шигун М.М. Парадигма інтернаціонального бухгалтерського обліку та її ознаки. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз у сучасній економічній науці та практиці: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. 70-річчю каф. обліку підприємницької діяльності (Київ, 3-4 квітня 2014 р.). К.: КНЕУ, 2014. С. 194-197.
 5. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. К.: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
 6. Жук В.М. Парадигма бухгалтерського обліку економіки гармонійного розвитку. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Зб. наук. праць. Луцьк: ЛНТУ. 2009. Вип. 6(24). Ч. 1. С. 148-159.
 7. Кузнецова С.А. Синергетичний розвиток бухгалтерського обліку для становлення «економіки знань» в Україні : монографія. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2010. 148 с.
 8. Корягін М.В., Куцик П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія. Львів: ЛКА, 2016. 276 с.
 9. Колос І.В. Інтегрована звітність підприємства в еволюції ощадливих перетворень. Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку підприємств харчової промисловості: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21-22 квітня 2016 р.). К.: НУХТ. 2016. С. 14-16.
 10. Роева О.С., Белецька О.В. Соціальна звітність: аналіз підходів та перспективи для України. Наука та освіта: ключові питання сучасності: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 18 травня 2018 р.). Обухів: «Друкарник», 2018. Т.7. С. 80-83.
 11. Кошевець В.В. Екологічні звіти в системі управління підприємством. Екологічний менеджмент у загальній системі управління: збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції (Суми, 17-18 квітня 2013 р.). Суми : СумДУ, 2013. С. 77-78.
 12. Томчук В.В. Інтегрована звітність: новий етап у еволюції бухгалтерського обліку. Фінанси, облік, банки. 2017. № 1 (22). С. 170-180.
 13. Енциклопедія Бізнесмена Економіста Менеджера / за ред. Р. Дяківа. К. : Міжнародна економічна фундація, 2000. 703 с.
 14. Економічний енциклопедичний словник. URL: <http://subject.com.ua/economic/slovník/7506.html>. (дата звертання: 08.02.2019 р.)
 15. Колос І.В., Щербак Ю.М. Генеза парадигми бухгалтерського обліку. Актуальні проблеми сьогодення у сфері фінансів, обліку та аудиту: тези доповідей інтернет-конференції (Хмельницький, 24-25 травня 2018 р.). Хмельницький: ХКТЕІ, 2018. С. 105-108.
 16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (із змінами і доповненнями) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звертання: 08.02.2019 р.)
 17. Шигун М.М., Іваненко В.О. Види звітності підприємств: підходи до їх класифікації. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Житомир: ЖДТУ. 2008. Вип. 3(12). С. 432-443.
 18. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : за станом на 01.01.2019 р. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звертання: 08.02.2019 р.)
 19. Кашуба В.Д. Економічний зміст податкового обліку у системі бухгалтерського обліку. Вісник ЖДТУ. 2010. Вип. 3(53). С. 113-115.
 20. Державна служба статистики України / Офіційний Інтернет-ресурс. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звертання: 08.02.2019 р.)
 21. Звітність підприємств: навч. посіб. / В.П. Пантелеєв, К.В. Безверхий, Г.М. Курило, О.А. Юрченко ; за ред. В.П. Пантелеєва. К.: ДП "Інформаційно-аналітичне агентство". 2017. 432 с.

22. Yaremko I.J., Pylypenko L.M., Tyvonchuk O.I. The Paradigms of Accounting and Financial Reporting. International Journal of Synergy and Research. 2016. Vol. 5. P. 135-146.
23. International <IR> Framework / International Integrated Reporting Council. URL: <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>. (дата звертання: 08.02.2019 р.)

УДК 35.073.526

Парій М. В.

магістрант спеціальності «Облік і оподаткування»

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

Піхняк Т. А.

канд. екон. наук, ст. викладач кафедри фінансів, обліку та аудиту

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Анотація. У роботі досліджено структуру, етапи формування інтегрованої звітності, її переваги та недоліки. Обґрунтовано необхідність її складання в Україні на підставі інтеграції статистичної, соціальної, екологічної, фінансової та нефінансової звітності.

Ключові слова: інтегрована звітність, принципи, структура, етапи формування.

Abstract. In the work of the researcher, the structure, the stage of formation of integrated reporting, its advantages and disadvantages. The necessity of its compilation in Ukraine on the basis of integration of statistical, social, environmental, financial and non-financial reporting is substantiated.

Keywords: integrated reporting, principles, structure, stage of formation.

Вступ. Система фінансових показників, які згруповані за напрямками діяльності підприємства, відображаються у фінансовій звітності. Така звітність має типову форму і подається у державні органи в зазначені терміни. Ураховуючи процеси глобалізації та європейської інтеграції України, стан та умови розвитку вітчизняного ринку, міжнародного фондового ринку, суттєво впливають на організацію управління підприємством, що змінює зміст та призначення звітності. Тому назріла необхідність появи і формування нової звітності, що отримала назву інтегрована звітність, у якій поряд з економічними результатами діяльності підприємств знаходять відображення соціальні та екологічні аспекти.

Аналі досліджень та постановка завдання. Наукові проблеми організації та формування інтегрованої звітності підприємства в різний час досліджували такі вчені, зокрема: К. Безверхий, О. Бородкін, Ф. Бутинець,